

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ
НАУК РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
Қазақстан Республикасының
педагогикалық университетінің
Абая

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
Abai Kazakh National Pedagogical
University

PUBLISHED SINCE 1944

3 (397)

MAY – JUNE 2022

ALMATY, NAS RK

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

БИЛЯЛОВ Дархан Нұрланұлы, PhD, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 4**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н = 2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2022

Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансент Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

БИЛЯЛОВ Дархан Нурланович, PhD, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального педагогического университета им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 4**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязгат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: **ОО «Национальная академия наук Республики Казахстан»** (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2022

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

DEPUTY CHIEF DIRECTOR:

BILYALOV Darkhan Nurlanovich, Ph.D, Honorary Member of NAS RK, Rector of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASYMOVA Alma Yessimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 4**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarin (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2022

Address of printing house: ST «Aruna», 75, Muratbayev str, Almaty.

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

ISSN 1991-3494

Volume 3, Number 397 (2022), 192-203

<https://doi.org/10.32014/2022.2518-1467.311>

UDC 159.91

M.Ye. Ybraim, S.B. Talip, L.K. Baktybaeva

Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan.

E-mail: *madina.ibraim.99@gmail.com*

**AN ANALYSIS OF THE PSYCHO-PHYSIOLOGICAL
CHARACTERISTICS OF “SCHOOL MATURITY”
IN PRESCHOOL CHILDREN**

Abstract. This article provides a comparative analysis of the psychophysiological readiness of children of both sexes 5-6 and 6-7 years old. Today's issues of psychological readiness for schooling are composed of lack of necessary knowledge, skills and abilities of the child during the transition from kindergarten to school, but also are considered the issues of identification at what age it is better to start going to school. The purpose of the work is to study the psychological readiness of both boys and girls aged 5-6 and 6-7 years old to study at school. The possibilities of the Kern-Jirasek Method, The “House” technique, method of conversation for determining inner position by N.Ya. Gutkina and methodology for learning motivation created by M.R. Ginzburg in determining school maturity are revealed. According to gained data, the best age characterizing the school maturity of children is the age of 6-7 years, when they show a high psychophysiological readiness for learning. The level of development of visual activity and imaginative thinking (according to Kern-Jirasek) was higher in boys and it increased with approaching 7 years of age. Boys also show early psychological readiness and motivation to go to school. The girls showed a high level of development of fine motor skills of their hands by copying and writing the given letters and groups of dots. Also, girls of both age groups showed a higher level of development of psychophysiological qualities: high indicators of spatial perception, the development of involuntary attention, sensorimotor coordination.

Key words: motor skills, motivation, imaginative thinking skills, internal position

М.Е. Ыбраим*, С.Б. Тәліп, Л.К. Бактыбаева

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан.

E-mail: *madina.ibraim.99@gmail.com*

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДАҒЫ «МЕКТЕП ЖЕТІЛУІ» ПСИХО-ФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ СИПАТТАРЫН ТАЛДАУ

Аннотация. Бұл мақалада 5-6 және 6-7 жастағы балалардың психофизиологиялық дайындығының салыстырмалы анализі баяндалған. Қазіргі таңда баланың балабақшадан мектепке өту кезіндегі психологиялық дайындығындағы мәселелер қажетті білім мен біліктіліктің және дағдыларының жетіспеушілігінен тұрады, сонымен қатар мектепке қай жастан бастаған дұрыс екенін анықтау мәселелері де қарастырылады. Жұмыстың мақсаты – 5-6 және 6-7 жастағы ұлдар мен қыздардың мектепте оқуға психологиялық дайындығын зерттеу болып табылады. Керн-Йирасек әдісінің мүмкіндіктері, Н.Я. Гуткинаның «Үй» техникасы, ішкі позицияны анықтауға арналған әңгімелесу әдісі және М.Р. Гинзбург оқу мотивациясының анықтайтын әдіснамасы балалардың мектеп жетілуін анықтауға көмектеседі. Осы мәліметтерге сәйкес, балалардың мектептегі жетілуін сипаттайтын ең оңтайлы және дайын болып есептелетін жас кезеңі – 6-7 жас аралығы, яғни, олар бұл кезеңде оқуға деген жоғары психофизиологиялық дайындықтарын көрсетеді. Визуалды активтіліктің және қияли ойлау қабілетінің даму деңгейі (Керн-Джирасектің әдісі бойынша) ұлдарда жоғары болды және бұл қабілеттер 7 жасқа жақындаған сайын арта түсті. Ер балалар мектепке деген ерте психологиялық және мотивациялық дайындықтарын көрсетті. Қыздар берілген әріптер мен нүктелер топтарын көшіріп жазу арқылы қолдарының ұсақ моторикасының дамуының жоғары деңгейде екендігін көрсеттеді. Сондай-ақ, екі жас топтарындағы қыздардағы психофизиологиялық аспектілердің даму деңгейінің жоғарылығын көрсетті, бұлар: кеңістікті қабылдаудың жоғары көрсеткіштері, еріксіз зейіннің дамуы, сенсомоторлық басқару.

Түйін сөздер: моторика, мотивация, қияли ойлау қабілеті, ішкі позициясы

М.Е. Ыбраим*, С.Б. Талип, Л.К. Бактыбаева

Казахский национальный университет имени аль-Фараби,

Алматы, Казахстан

E-mail: *madina.ibraim.99@gmail.com*

**ПСИХО-ФИЗИОЛОГИЧЕСКИХ ХАРАКТЕРИСТИК
«ШКОЛЬНОЙ ЗРЕЛОСТИ» У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО
ВОЗРАСТА.**

Аннотация. В статье проводится сравнительный анализ психофизиологической готовности детей обоих полов 5-6 и 6-7 лет. Сегодняшние вопросы психологической готовности к обучению складываются из отсутствия у ребенка необходимых знаний, навыков и умений при переходе из детского сада в школу, но также рассматриваются вопросы определения, с какого возраста лучше начать ходить в школу. Цель работы - изучить психологическую готовность мальчиков и девочек 5-6 и 6-7 лет к обучению в школе. Раскрыты возможности Метода Керна-Ирасека, метода “Домика” и беседа по определению внутренней позиции Н.Я. Гуткина и метод по определению мотивации к обучению по М.Р. Гинзбургу в определении школьной зрелости. Согласно данным лучшим возрастом, характеризующим школьную зрелость детей, является возраст 6-7 лет, когда они проявляют высокую психофизиологическую готовность к обучению. Уровень развития зрительной активности и образного мышления (по Керн-Йирасеку) был более высокий у мальчиков и он возрастал с приближением к 7-летнему возрасту. Также мальчики показывают раннюю психологическую готовность и мотивацию к обучению в школе. Девочки показывали высокий уровень развития мелкой моторики рук путем копирования и написания заданных букв и групп точек. Также девочки обеих возрастных групп показали более высокий уровень развития психофизиологических качеств: высокие показатели пространственного восприятия, развитие произвольного внимания, сенсомоторной координации.

Ключевые слова: моторика, мотивация, навыки образного мышления, внутренняя позиция.

Introduction. School maturity, or more simply, readiness for schooling, is a psychological and pedagogical concept. It means the compliance of the level of physical, psychological and social development of the

child with modern pedagogical requirements. And, by definition, school readiness includes several components, namely: physiological readiness, psychological readiness and social readiness. All these components are equivalent, and for successful adaptation and successful learning of a child at school must correspond to a certain level. The determination of school maturity must be carried out before September, before the child goes to first grade. It often happens that when entering school, a first grader can both count and write, but internally and psychologically, he is not yet ready for school. Parents most often pay attention to the child's intellectual readiness, completely forgetting about such an indicator as emotional and social readiness to learn in school conditions, because it is these aspects that ensure the success of learning.

When a child reaches the age of 5-7 years, many parents are concerned about the following questions related to his admission to school: How to make the child learn easily, go to school with pleasure, be a good student in the class, so that there are no difficulties in communicating with peers and teachers? School maturity is understood as the child's achievement of such a level of mental development when he is able to take part in school education (Meshcheryakov, et al, 2004). Psychologists have identified the elements of maturity: social, intellectual, emotional (Gutkina, 2000).

Today's issues of psychological readiness for schooling are considered in research papers of: Miller-Bains, Nguyen, Setiawati, Wellisch's, Niklas, Dockett and Perry (Miller-Bains, et al, 2017, Nguyen, et al, 2019, Setiawati, et al, 2017, Wellisch, 2019, Niklas, et al, 2018, Dockett, et al, 2002) and many others. The authors provide not only an analysis of the necessary knowledge, skills and abilities of the child during the transition from kindergarten to school, but also consider the issues of a differentiated approach in preparing children for school, methods for determining readiness, and also, importantly, ways to correct negative results and in connection with these are recommendations for working with children and their parents. Therefore, the primary task facing scientists is as follows: to identify at what age it is better to start training, when and in what state of the child this process will not lead to disruptions in his development, adversely affect his health.

So, purpose of the work is to study the psychological readiness of children of both sexes 5-6 and 6-7 years old to study at school.

Tasks include:

1. Draw up a program and carry out the selection of research methods;
2. To diagnose the readiness of children to study at school;
3. Analyze the research results;

4. Conduct a comparative analysis.

The hypothesis of the study is the assumption that 6-7-year-old children, in contrast to 5-6-year-old children, have a higher level of motivational readiness for school, which is combined with a higher level of intellectual readiness.

Materials and methods. The collection of psychophysiological data was carried out in children of the preparatory group of kindergarten “Beibarys” Shymkent, Kazakhstan. Objects of observation were children: boys 5-6 years old, girls 5-6 years old, boys 6 - 7 years old and girls 6 - 7 years old composing of no less than 6 children in each group. When determining the psychophysiological maturity of children for school, the methods of the Kern-Jirasek test were used, which checks mental development, the degree of maturity of motor skills, and thinking abilities; methods of Ya.I. Gutkin “House” and “Conversation”, aimed at determining school intellectual abilities and the internal position of preschoolers; M.R. Ginzburg’s methodology for determining educational motivation (Meshcheryakov, et al, 2004, Dubrovina, et al, 1991, Ginzburg, 1981).

Results. 1. According to Kern-Jirasek’s (Dubrovina, et al, 1991) first task children have to draw a human figure by given representation that identifies the relationship between visual activity and the development of imaginative thinking skills. Results (Figure 1) shown by boys and girls of all age groups were divided into high, middle, and low achievement levels. Visual and imaginative thinking skills with high performance are 12.5% in 5-6-year-old boys, 60% among 6-7-year-old boys and 50% among 6-7-year-old girls that says 6-7-year-old boys are better orientated in this task than others. There are most children with middle level of performance is seen 37.5% of 5-6-year-old boys, 40% of 5-6-year-old girls and 6-7-year-old of boys and 50% among girls of 6-7-year-old. Low level of achievement is only seen in age group of 5-6-year old’s boys 50% and girls 60%. This mean that visual and imaginative thinking skills are better developed in boys than girls and age group of 6-7-year-old differed with higher level of achievement in this task.

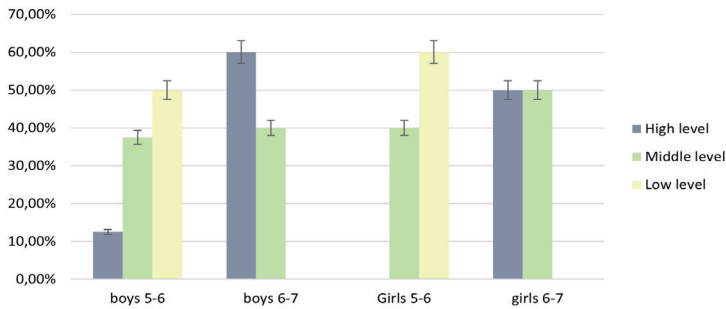

Figure 1 – First task - drawing a man which assess visual and imaginative skills given by percentage based on number of children of different age groups

The second task is directed to identify the level of development of motor skills by copying given letters. As a result (Figure 2) high level of achievement is shown in only age group of 6-7 boys with 60% and 100% in girls. Other part of achievement level among boys of 6-7 year old is accounted for 40% of middle level of performance. Besides, low level of performance noticed from 5-6-year age group of boys totally 100% and 60% belongs to girls which is other part of them are consisted of 40% with middle performance children.

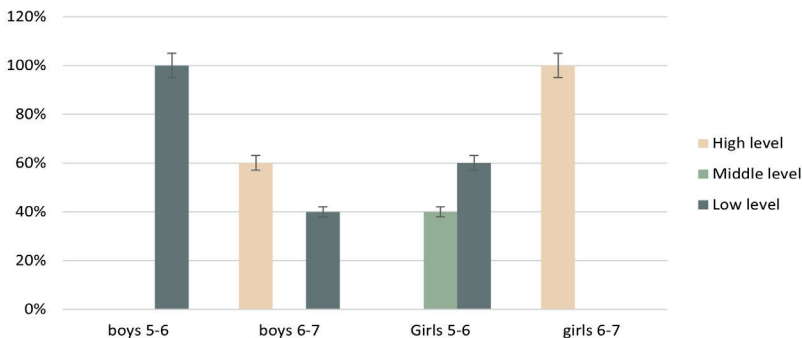

Figure 2 – Second task - Copying the given phrase assessing the motor skills given by percentage based on number of children of different age groups

The third task also identifies the development level of motor skills through copying the image of a group of dots. The low level of achievement is only seen among the vast majority of 5-6 year old boys consisting of 75%. Satisfactory results are made up of over 20% of a group of 5-6-year-old boys, 80% of a group of 5-6-year-old girls, 40% of a group 6-7 year old boys, and over 20% of 6-7-year-old girls. Other high level of achievements is noticed from 20% of a group of 5-6-year-old girls, 60% of 6-7-year-old boys, and over 70% of girls aged 6-7 years (Figure 3).

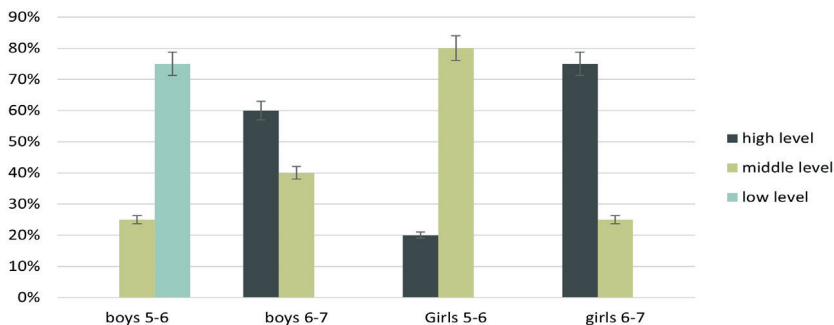

Figure 3 – Third task – copy draw of a group of dots evaluates motor skills given by percentage based on number of children of different age groups

The given diagram (Figure 4) illustrates an overall for the whole tasks of Kern Jiarsek and the formation of the functions necessary for the school by assessing the formation of intellectual skills of the child. There are most children who are mature for school are girls of 6-7 year old group consisting of over 70% with higher results and more than 20% with satisfactory results showing better performance than boys of 6-7 year old boys who are made up of 60% of mature and 40% with satisfactory performance. Other 5-6 year old children don't include totally mature children but there are most girls with middle level of readiness accounting for 80% and other 20% of them are immature go to school. The majority of 5-6 year old boys are with lower level of school maturity showing slight more than 60% of immature and almost 40% with middle performance.

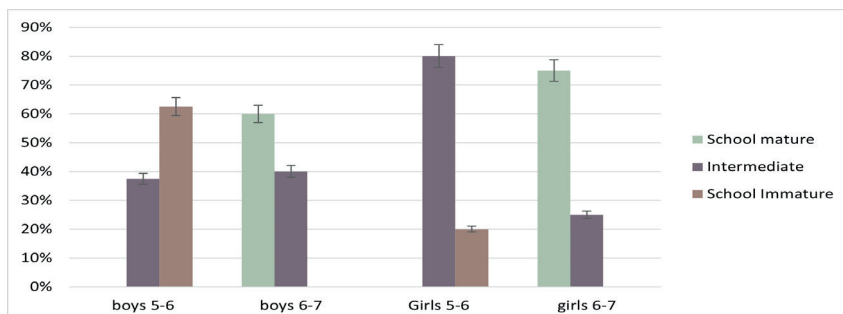

Figure 4 – Overall for School maturity according to Kern-Jirasek test skills given by percentage based on number of children of different age groups

2. The “House” technique created by N.Ya. Gutkina (Gutkina, 2000) is a task for sketching a picture of a house and its individual details which allows to reveal the child’s ability to navigate according to the model, to copy it exactly, to determine the peculiarities of the development of

involuntary attention, spatial perception, sensorimotor coordination and fine motor skills of the hands. The obtained results (Figure 5) show that girls aged 6-7 years have high rates consisting of 50% with good and 50% with satisfactory results. After 6-7 year old boys accounting for 40% with good, 40% satisfactory and others with low outcomes. 5-6 year old girls have the same good result as boys aged 6-7, 40% with low and 20% with satisfactory achievements. With the lowest rates among 5-6 year old boys consisting almost 90% show low level of achievement in this task and others with only satisfactory outcomes.

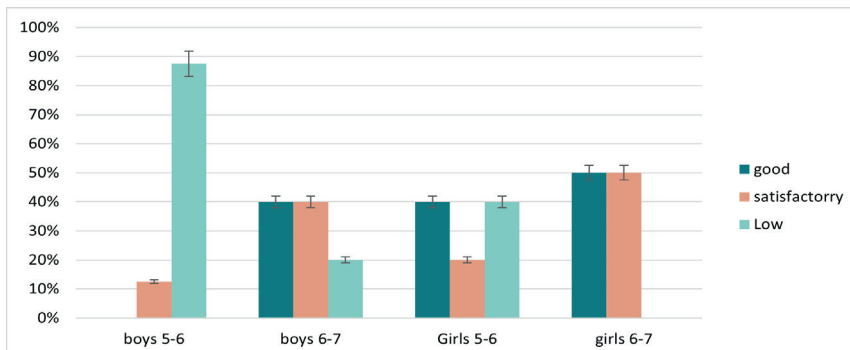

Figure 5 – Methodology “House” by N.Ya. Gutkina results given in percentage by different age groups of children

If discuss by average points gained in this task (Figure 6) by different age group of children considering that the greater the score, the worse the child cope with the job. It is clearly visible that girls higher level of skills which is focused in this task and each distinct age groups girls show better results than boys.

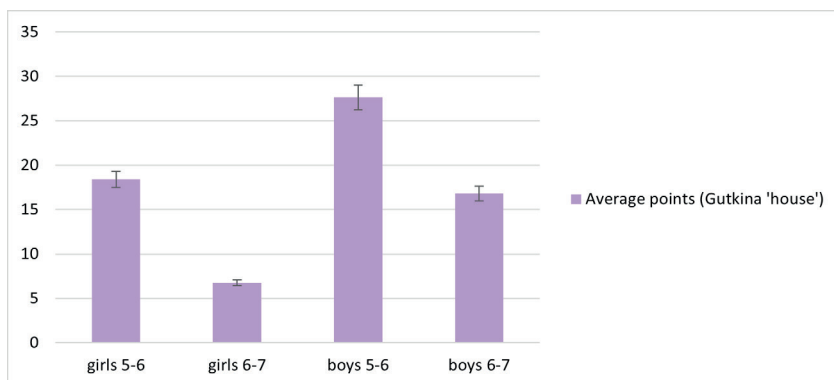

Figure 6 – Methodology “House” the average points gained by different age groups of children

3. Conversation for determining internal position of the children is used for identification the level of the child’s psychological readiness for school suggested by N.Ya. Gutkina (Gutkina, 2000) aimed at identification of the formation of the internal position of the child. All girls reached age 6-7 include with the highest formulated type of inner position. Next the 6-7 year old boys consisting of 60% with formulated and 40% unformulated type of inner position. Boys belonging to age group 5-6 have the same number of children with formulated and unformulated type of inner position. However, 5-6 year old girls differ from other age-gender groups with the lowest level of inner position accounting for 60% unformulated type of personality (Figure 7).

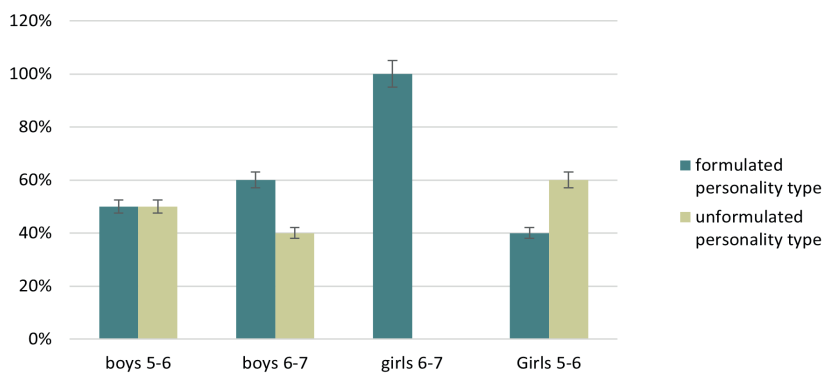

Figure 7 – Methods of conversation for determining inner position of the children which results given by percentage based on number of children of different age groups

4. Research methodology for learning motivation in older preschool children created by M.R. Ginzburg (Ginzburg, 1981) is psychological test that reveal the relative severity of various motives prompting children to learn. With the outermost high motivation girls age 6-7 year old can be seen clearly which accounted for 50% and other of them include same percentage of reduced and normal motives. Boys age of 6-7 and girls age of 5-6 have almost same results having same 40% of high motivation. But boys age of 6-7 have children with same 20% with very high, normal and low motivation levels. Girls age of 5-6 years is consisted of 40% normal and 20% with reduced level of motivation. The lowest level of motivation is identified among boys who are 5-6 year old have equal 25% with high and normal motivation, almost 40% with reduced and over 10% with low levels of motivation is identified (Figure 8).

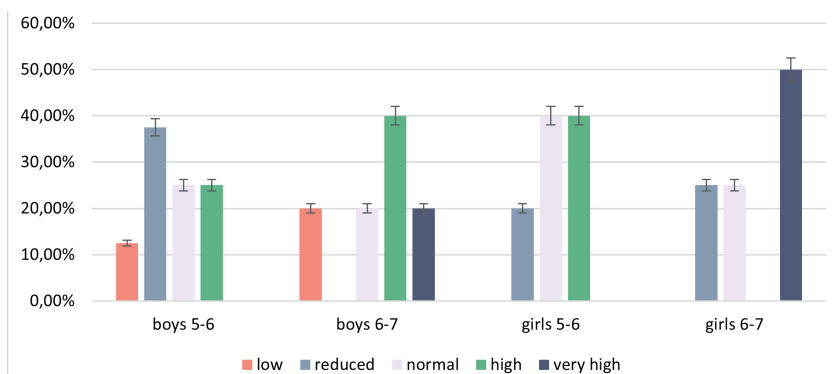

Figure 8 – level of motivation of schoolchildren according to the method of M.R. Ginzburg given by percentage based on number of children of different age groups

Discussion: Visual and imaginative thinking skills are better developed in boys than girls and age group of 6-7-year-old differed with higher level of achievements in this skills. Girls are better orientated in 2 and 3 tasks of Kern-Jirasek (figure 2, 3) than boys in both age groups. Respectively results also differs within age groups where 6-7 year old children have well developed motor skills. It can be said that according Kern-Jurasek task better age which characterizes children school maturity is 6-7 years of age when they are intellectually ready. From the physiological point of view it is proved that girls better achievement level than boys.

Involuntary attention, spatial perception, sensorimotor coordination and fine motor skills are identified by the N.Ya. Gutkina's "House" method. So, this skills are well developed among girls and girls show better results than boys in each distinct age groups.

Between girls and boys, girls have more formulated inner position than boys within age group 6-7, so oppositely, boys are slightly more than girls having formulated position within the age group 5-6 meaning that psychological school readiness is shown by formulated inner position by N.Ya. Gutkina's coversation methos .

According to method of M.R. Ginzburg girls from each age have higher motivation than boys. Moreover, how the age is old, higher the rate of motivation

Conclusion. Based on the analysis of the results of scientific research related to the problem of studying the readiness of children to learn at school, we can conclude that the best age characterizing the school maturity of children belongs age 6-7 years differing from age 5-6 having well developed level of visual activity and imaginative thinking, motor skills that assess intellectual development of the child, high learning motivation and

inner position, high psychophysiological readiness for learning according to conducted methods. The level of development of visual activity and imaginative thinking (according to Kern-Jirasek) was higher in boys and it increased with approaching 7 years of age. Boys also show early psychological readiness and motivation to go to school. The girls showed a high level of development of fine motor skills of their hands by copying and writing the given letters and groups of dots. Moreover, girls of both age groups showed a higher level of development of psychophysiological qualities: high indicators of spatial perception, the development of involuntary attention, sensorimotor coordination.

Information about authors:

Ybraim Madina Yerbolatkyzy – Bachelor student of faculty of Biology and Biotechnology, Department of biophysics, biomedicine and neuroscience, Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan, *talip.sandugash.chbd@gmail.com*, 0000-0001-8982-349X;

Talip Sandugash Bekzhankyzy – Bachelor student of faculty of Biology and Biotechnology, Department of biophysics, biomedicine and neuroscience, Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan, *talip.sandugash.chbd@gmail.com*, 0000-0003-4541-3215;

Baktybaeva Layilia Kyrgyzbaevna – Acting Professor of the Department of Biophysics, Biomedicine and Neuroscience, Ph.D., Associate Professor, Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan, , *layilia.baktybaeva@kaznu.kz*, 0000-0001-5582-6537.

REFERENCES

Dockett S., Perry B. (2002) Who's Ready for What? Young Children Starting School. *Contemporary Issues in Early Childhood*, Vol. 3, no 1, pp. 67-89, <https://doi.org/10.2304/ciec.2002.3.1.9> (in Eng.).

Dubrovina I.V., Akimova M.K., Borisova Ye.M. (1991), *Rabochaya kniga shkoloogo psikhologa [Working book of a school psychologist]* book, p. 303 (In Russ.).

Ginzburg M.R. (1981) *Diagnostika uchebnoy deyatelnosti i intellektual'nogo razvitiya detey [Diagnostics of educational activity and intellectual development of children]* Enlightenment, p. 265 (in Russ.).

Gutkina N.I. (2000) *Psikhologicheskaya gotovnost k shkole [Psychological readiness for school]* ed.4, p. 184 (in Russ.).

Meshcheryakov B., Zinchenko V.P. (2004) *Bolshoy psikhologicheskiy slovar [Big psychological dictionary]* Saint Petersburg, p. 672 (in Russ.).

Miller-Bains K.L., Russo J.M., Williford A.P., DeCoster J., Cottone E.A. (2017). Examining the validity of a multidimensional performance-based assessment at kindergarten entry. *AERA Open*, vol. 3, no 2, <https://doi.org/10.1177/2332858417706969> (in Eng.).

Niklas F., Cohnsen C., Vidmar M., Segerer R., Schmiedeler S., Galpin R., Tayler

C. (2018). Early childhood professionals' perceptions of children's school readiness characteristics in six countries. *International Journal of Educational Research*, vol. 90, no 1, pp - 144-159, ISSN 0883-0355 (in Eng.).

Nguyen T., Reich S.M., Jenkins J.M., Abedi J. (2019). Psychometric validation and reorganization of the desired results developmental profile. *Journal of Psychoeducational Assessment*, vol. 38, no 3, pp. 369-388, <https://doi.org/10.1177/0734282919859804> (in Eng.).

Setiawati F.A., Izzaty R.E., Triyanto A. (2017). Exploring the construct of school readiness based on child development for kindergarten children. *REiD (Research and Evaluation in Education)*, vol. 3, no 1, pp. 42-49, <https://doi.org/10.21831/reid.v3i1.13663> (in Eng.).

Wellisch M. (2019). Ceilinged out: Gifted preschoolers in early childhood services. *Journal of Advanced Academics*, vol. 30, no 3, pp. 326-354, <https://doi.org/10.1177/1932202X19851276> (in Eng.).

ПАМЯТИ

доктора юридических наук, профессора, академика НАН РК

БАЙМАХАНОВА МУРАТА ТАДЖИ-МУРАТОВИЧА

01.11.1933 – 04.06.2022 гг.

4 июня 2022 года ушел из жизни крупный казахстанский ученый, доктор юридических наук, профессор, академик НАН РК Баймаханов Мурат Таджи-Муратович.

Мурат Таджи-Муратович родился 1 ноября 1933 года в г. Алматы. После окончания школы поступил на юридический факультет Московского государственного университета им. М. В. Ломоносова, который с отличием окончил в 1957 году. В 1973 году защитил диссертацию на тему «Противоречия в развитии правовой надстройки социалистического общества и пути их разрешения».

Мурат Таджи-Муратович работал в Министерстве юстиции Казахстана, а после окончания аспирантуры полностью посвятил свою жизнь науке, пройдя путь от научного сотрудника, научного секретаря, заведу-

ющего отделом, заместителя директора до директора одного из ведущих научных организаций Казахстана – Института философии и права.

Основные направления научных исследований ученого были вопросы конституционного права, теории государства и права, политологии.

Учитывая его глубокие знания в области государственного права, большой опыт, он был назначен председателем Конституционного Суда Республики Казахстан, проработав на этой должности с 1992 по 1995 годы.

С 1995 года – проректор университета «Кайнар» и Высшей школы права «Әділет». Принимал участие в создании Конституции Казахстана и законопроекта об органах государственного управления.

В 1978-1993 годах выступал с докладом на международных конгрессах в США, Франции, Бразилии и других странах.

Мурат Таджи-Муратович внес большой вклад в развитие и становление юриспруденции независимого Казахстана. Ему принадлежат разработки общей теории и методологии права, теории государства, основ конституционного права (сочетание Конституции и текущего законодательства, влияние Основного закона на закрепление, защиты и обеспечения приоритетности прав и свобод человека и гражданина), концепции правового государства и гражданского общества.

Наиболее крупными научными достижениями ученого являются: комплексная разработка проблем противоречий в развитии правовой надстройки при социализме, а также исследование вопроса о становлении правового государства и конституционном процессе в Республики Казахстан.

Мурат Таджи-Муратович оставил бесценное научное наследие: он автор более 300 научных работ, в том числе монографий «Становление суверенитета Республики Казахстан»; Взаимодействие правового сознания с моралью и нравственностью в обществе переходного периода, которые служат неисчерпаемым источником знаний для студентов, магистрантов, преподавателей-юристов.

Вся жизнь Мурат Таджи-Муратович, его научно-педагогическая, организаторская и общественная деятельность служит прекрасным примером умелого сочетания теории и практики, глубоких научных изысканий с активным участием в решении как фундаментальных, так и практических задач.

За большие заслуги перед страной ему было присвоено звание Лауреата премии имени *Чокана Валиханова*, имеет медали и Почетные

грамоты РК, а в 2020 году Указом Президента РК награждён *орденом «Парасат»*.

Президиум НАН РК скорбит о невосполнимой утрате, выражает глубокое соболезнование родным и близким Мурата Таджи-Муратовича.

В нашей памяти Мурат Таджи-Муратович навсегда останется талантливым организатором науки, выдающимся ученым-юристом, безгранично преданным своей профессии и избранному пути, соратником, патриотом Казахстана, оставившим яркий и незабываемый след в истории отечественной науки!

Светлая память о Баймаханове Мурате Таджи-Муратовиче навсегда сохранится в наших сердцах!

Президиум НАН РК

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Г.У. Азимова, А.А. Сатбекова

ЗАМАНАУИ МОБИЛЬДІ ҚОСЫМШАЛАРДЫ ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУ
ӘДІСТЕМЕСІНДЕ ҚОЛДАНУДЫҢ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ.....5

Н. Арыстанбекұлы

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ДІНТАНУЛЫҚ САРАПТАМА
ЖҮРГІЗУДІҢ ТАҒЫЛЫМДЫҚ МӘН-МАҢЫЗЫ.....20

Н.А. Ахметова, Г.А. Кажигалиева, М.М. Шайжанова

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА МЕКТЕПТЕ БІЛІМ БЕРУДІҢ
ЖАҒАРТЫЛҒАН МАЗМҰНЫ КОНТЕКСІНДЕ ОРЫС ТІЛІН
ИНТЕГРАТИВТІ ОҚЫТУ.....28

А.Е. Әбілқасымова, М.Р. Кушербаева, С. Тамаев, Д.А. Демисенова

СТУДЕНТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫН ФИЗИКА МЕН
МАТЕМАТИКАНЫҢ ПӘНАРАЛЫҚ БАЙЛАНЫСЫ НЕГІЗІНДЕ
ҰЙЫМДАСТЫРУ.....42

І.Н. Ерсари, Э.А. Бакирова

ЦИФРЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫН ОҚЫТУ КЕЗІНДЕ ҚОЛДАНУ
МҮМКІНДІКТЕРІ.....56

Қ. Жаңабаев, А. Ш. Тұрғанбаева, Б. Б. Ешметова

XV-XVIII ҒАСЫРЛАРДАҒЫ ЖЫРАУЛАР ҚОЛДАНЫСЫНДАҒЫ ТҰРАҚТЫ
ТОПОНИМИКАЛЫҚ БІРЛІКТЕРІНІҢ СЕМАНТИКАСЫ-ПАТРИОТТЫҚ
ТӘРБИЕ ОБЪЕКТІСІ РЕТІНДЕ.....69

А.А. Куралбаева, Н. Әмірбек, Д.Е. Бауыржановна

БІРІНШІ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНА ОҚУ МЕН ЖАЗУДЫ ҮЙРЕТУ
ӘДІСТЕРІ.....83

Б.С. Қапалбек, Н.Н. Оразхан

ҰЛТ ҰСТАЗЫНЫҢ БАСТАУЫШ МЕКТЕПКЕ ҚАТЫСТЫ ҒЫЛЫМИ-
ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҰСТАНЫМДАРЫ (Ахмет Байтұрсынұлының
150 жылдығына арналған).....99

Д.Е. Муратбекова, А.Ж. Сапарғалиева

БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІ БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ
СӨЙЛЕУ ӘРЕКЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА ДАЙЫНДАУДЫҢ
ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....110

А.С. Орынбекова, Г.Ж. Меңлібекова
 БОЛАШАҚ ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТАРДЫҢ КӘСІБИ ІС-ӘРЕКЕТКЕ
 ДАЯРЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫ ЭКСПЕРИМЕНТТІК ЗЕРТТЕУ.....126

Э.Ә. Өтебаева, А.Ә. Солтанбекова, А.Б. Шормақова
 ҚАЗАҚ ҚЫЗЫНА ҚАТЫСТЫ ИДИОЭТНИКАЛЫҚ БІРЛІКТЕРДІҢ
 ӘДІСТЕМЕЛІК ЖӘНЕ ЭТНОТАНЫМДЫҚ НЕГІЗДЕРІ.....136

М.Е. Рахметов, А.К. Садвақасова
 ҚАШЫҚТАН ОҚЫТУ ПЛАТФОРМАЛАРЫН ҚҰРУ ЖӘНЕ ЖҮЗЕГЕ
 АСЫРУДЫҢ ПРАКТИКАЛЫҚ АЛҒЫШАРТТАРЫ.....149

А.Д. Сыздықбаева, У.М. Әбдіғапбарова
 ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНАН KEЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ СУБЪЕКТИЛЕРІНІҢ
 АКАДЕМИЯЛЫҚ АЛАЯҚТЫҚТАРЫ: МӘНІ, ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ.....161

Халел Агнур
 БОЛАШАҚ ДИПЛОМАТТАРДЫҢ ШЕТТІЛДІК МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ
 КОММУНИКАТИВТІК ДИСКУРСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДА КӘСІБИ
 БАҒЫТТАЛҒАН ТІЛДІК КУРСЫҢ ТИІМДІЛІГІ.....179

М.Е. Ыбраим, С.Б. Тәліп, Л.К. Бактыбаева
 МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДАҒЫ «МЕКТЕП ЖЕТІЛУ»
 ПСИХО-ФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ СИПАТТАРЫН ТАЛДАУ.....192

ЭКОНОМИКА

С.С. Аюбаева, Э. Жуперкене, Л.И. Кусаинова, А.С. Ибраева
 ХАЛЫҚТЫҢ СЕНІМІ – ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МЕМЛЕКЕТТІК
 АППАРАТЫНЫҢ БЕДЕЛ МЕНЕДЖМЕНТІ АСПЕКТИЛЕРІНІҢ БІРІ
 РЕТІНДЕ..... 204

**С.Х. Бейсембекова, М.Р. Сихымбаев, З.Қ. Қалиасқарова,
 Қ.Б. Жұманазаров, А.К. Алпысбаева**
 ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЖЕР ҚОЙНАУЫН ПАЙДАЛАНУДАҒЫ
 ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТІ: МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУДІ ДАМУДАҒЫ
 ТЕОРИЯЛЫҚ-ӘДІСНАМАЛЫҚ ТӘСІЛДЕРІ.....221

Ғ.М. Жұрынов, А.А. Муталиева, А.Е. Есболова, С. Дырка
 СҮТ ӨНІМДЕРІ ШАҒЫН КЕШЕНДЕРІНІҢ КООПЕРАЦИЯСЫ ЖӘНЕ
 ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУ ОРТАСЫНА ЫҚПАЛДАСУЫ.....237

**Б.Н. Исабеков, С.И. Игильманова, К.Е.Хасенова, Н.М. Анарбеков,
 А.К. Бакпаева, Б. Шошай**
 ҚАЗАҚСТАН АЙМАҚТАРЫНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫ:
 ПРОБЛЕМАЛАРЫ МЕН БОЛАШАҒЫ.....252

**А.С. Кадырова, Г.Т. Кунуркульжаева, Б.Ж. Болатова,
М. А. Тлеубергена, Н.Б. Султамуратова, М. Жанат**
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫНЫҢ
ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ ЖӘНЕ БОЛАШАҒЫ.....264

М.А. Қанабекова Л.Қ. Маткаримова, С.А. Файзуллина
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫНЫҢ
ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ.....280

**Г.Е. Керімбек, Б.К. Нурмағанбетова, З.О. Иманбаева, К.Б.Сатымбекова,
А.А. Нұрғалиева**
КӘСПОРЫННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙЫН ЖЕТІЛДІРУДІҢ
НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ.....292

А.Ж. Құрмантаева, Ж.А.Оспанбаев, С.Н.Абиева
ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ ҚҰРЫЛЫМДЫҚ ӨЗГЕРІСТЕРДІҢ
ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ.....305

Г. Лухманова, Г. Сейтова, Н. Сартанова, Г. Абаева
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР.....317

**А.А. Ниязбаева, Д.А. Амержанова, Б. Куантқан, А.Ж. Ибрашева,
Р.Б. Сартова, М.К. Каримбергенова**
ЭКОНОМИКАНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ СЕКТОРЛАРЫНА
ИНВЕСТИЦИЯЛАРДЫҢ КОНЦЕПТУАЛДЫҚ АСПЕКТИЛЕРІ.....327

Н.Н. Нұрмұхаметов, Ж.С. Булхайрова, Э. В.Белоусова, Ш. Косымбаева
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТҰРҒЫНҮЙ САЯСАТЫН ДАМУ: ҚАЗІРГІ
ЖАҒДАЙЫ ЖӘНЕ ДАМУ ПРОБЛЕМАЛАРЫ.....339

А.Б. Пиязбаева
ЭКОНОМИКАЛЫҚ САНА МЕН ЭКОНОМИКАЛЫҚ ОЙЛАУ:
ӨЗАРА БАЙЛАНЫС ДИАЛЕКТИКАСЫ.....360

Л.С. Спанкулова, З.К. Чуланова, Е. Нұрұлы, Ж.С. Исаева
ДӘРІЛІК САҚТАНДЫРУДЫ ЕНГІЗУДІ БАҒАЛАУДЫҢ ӨДІСТЕМЕЛІК
ТӘСІЛДЕРІ.....379

ҒАЛЫМДЫ ЕСКЕ АЛУ

Заң ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі Баймаханов
Мұрат Тәжі-Мұратұлын еске алу.....397

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Г.У. Азимова, А.А. Сатбекова

ЭФФЕКТИВНЫЕ СПОСОБЫ ВНЕДРЕНИЯ СОВРЕМЕННЫХ
МОБИЛЬНЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ В МЕТОДИКУ ПРЕПОДАВАНИЯ
КАЗАХСКОГО ЯЗЫКА.....5

Н. Арыстанбекұлы

ПОЗНАВАТЕЛЬНОЕ ЗНАЧЕНИЕ ПРОВЕДЕНИЯ РЕЛИГИОВЕДЧЕСКОЙ
ЭКСПЕРТИЗЫ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....20

Н.А. Ахметова, Г.А. Кажигалиева, М.М. Шайжанова

ИНТЕГРАТИВНОЕ ОБУЧЕНИЕ РУССКОМУ ЯЗЫКУ В КОНТЕКСТЕ
ОБНОВЛЕННОГО СОДЕРЖАНИЯ ШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....28

А.Е. Абылкасымова, М.Р. Кушербаева, С. Тамаев, Д.А. Демисенова

ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВЕ
МЕЖПРЕДМЕТНЫХ СВЯЗЕЙ ФИЗИКИ И МАТЕМАТИКИ.....42

И.Н. Ерсари, Э.А. Бакирова

ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ
РЕСУРСОВ В ОБУЧЕНИИ.....56

К. Жанабаев, А.Ш. Тургенбаева, Б.Б. Ешметова

СЕМАНТИКА УСТОЙЧИВЫХ ТОПОНИМИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ ЖЫРАУ
XV-XVIII ВЕКОВ - ОБЪЕКТ ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ.....69

А.А. Куралбаева, Н. Амирбек, Д.Е. Бауыржановна

МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ ПЕРВОКЛАССНИКОВ РАННЕМУ ЧТЕНИЮ
И ПИСЬМУ.....83

Б.С. Капалбек, Н.Н. Оразхан

НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОЗИЦИИ УЧИТЕЛЯ НАЦИИ ПО
ОТНОШЕНИЮ К НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ (Посвящено 150-летию
Ахмета Байтурсынова).....99

Д.Е. Муратбекова, А.Ж. Сапаргалиева

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ К
ФОРМИРОВАНИЮ РЕЧЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ У МЛАДШИХ
ШКОЛЬНИКОВ.....110

А.С. Орынбекова, Г.Ж. Менлибекова

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ
ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ СОЦИАЛЬНЫХ ПЕДАГОГОВ
К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....126

Э.А. Утебаева, А.А. Солтанбекова, А.Б. Шормакова

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ И ЭТНОЯЗЫКОВЫЕ ОСНОВЫ
ИДИОЭТНИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ ПО ОТНОШЕНИЮ К ОБРАЗУ
КАЗАХСКОЙ ДЕВУШКИ.....136

М.Е. Рахметов, А.К. Садвакасова

ПРАКТИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ СОЗДАНИЯ И РЕАЛИЗАЦИИ
ПЛАТФОРМ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ.....149

А.Д. Сыздыкбаева, У.М. Абдигапбарова

АКАДЕМИЧЕСКОЕ МОШЕННИЧЕСТВО СУБЪЕКТОВ
ПОСТДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ: СУЩНОСТЬ, ТЕКУЩЕЕ
СОСТОЯНИЕ.....161

Халел Агнур

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНО –ОРИЕНТИРОВАННОГО
ЯЗЫКОВОГО КУРСА В ФОРМИРОВАНИИ ИНОЯЗЫЧНОГО
МЕЖКУЛЬТУРНОГО КОММУНИКАТИВНОГО ДИСКУРСА БУДУЩИХ
ДИПЛОМАТОВ.....179

М.Е. Ыбраим, С.Б. Талип, Л.К. Бактыбаева

АНАЛИЗ ПСИХО-ФИЗИОЛОГИЧЕСКИХ ХАРАКТЕРИСТИК «ШКОЛЬНОЙ
ЗРЕЛОСТИ» У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.....192

ЭКОНОМИКА

С.С. Аюбаева Э. Жуперкене Л.И. Кусаинова, А.С. Ибраева

ДОВЕРИЕ НАСЕЛЕНИЯ, КАК ОДИН ИЗ АСПЕКТОВ РЕПУТАЦИОННОГО
МЕНЕДЖМЕНТА ГОСУДАРСТВЕННОГО АППАРАТА РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН.....204

**С.Х. Бейсембекова, М.Р. Сихимбаев, З.К. Калиаскарова, К.Б. Жуманазаров,
А.К. Алпысбаева**

ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В НЕДРОПОЛЬЗОВАНИИ
КАЗАХСТАНА: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ
К РАЗВИТИЮ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ.....221

Ғ.М. Жұрынов, А.А. Муталиева, А.Е. Есболова, Стефан Дырка

КООПЕРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ МАЛЫХ МОЛОЧНО-ПРОДУКТОВЫХ
ПОДКОМПЛЕКСОВ В ИННОВАЦИОННУЮ.....237

Б.Н. Исабеков, С.И. Игильманова, К.Е. Хасенова, Н.М. Анарбеков, А.К. Бакпаева, Б. Шошай ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНОВ КАЗАХСТАНА: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	252
А.С. Кадырова, Г.Т. Кунуркульжаева, Б.Ж. Болатова, М. А. Тлеубергена, Н.Б. Султамуратова, М. Жанат СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	264
М.А. Канабекова, Л.К. Маткаримова, С.А. Файзуллина СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	280
Г.Е. Керимбек, Б.К. Нурмаганбетова, З.О. Иманбаева, К.Б. Сатымбекова, А.А. Нурғалиева ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	292
А.Ж. Курмантаева, Ж.А. Оспанбаев С.Н. Абиева СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ СТРУКТУРНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ В ЭКОНОМИКЕ КАЗАХСТАНА.....	305
Г. Лухманова, Г. Сейтова, Н. Сарганова, Г. Абаева ФИНАНСОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	317
А.А. Ниязбаева, Д.А. Амержанова, Б. Куанткан, А.Ж. Ибрашева, Р.Б. Саргова, М.К. Каримбергенова КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ИНВЕСТИРОВАНИЯ В ИННОВАЦИОННЫЕ ОТРАСЛИ ЭКОНОМИКИ.....	327
Н.Н. Нурмухаметов, Ж.С. Булхайрова, Э.В. Белоусова, Ш. Косымбаева РАЗВИТИЕ ЖИЛИЩНОЙ ПОЛИТИКИ КАЗАХСТАНА: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ.....	339
А.Б. Пиязбаева ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОЗНАНИЕ И ЭКОНОМИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ: ДИАЛЕКТИКА ВЗАИМОСВЯЗИ.....	360
Л.С. Спанкулова, З.К. Чуланова, Е. Нурулы, Ж.С. Исаева МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ ВНЕДРЕНИЯ ЛЕКАРСТВЕННОГО СТРАХОВАНИЯ.....	379
ПАМЯТИ УЧЕНОГО	
Памяти доктора юридических наук, профессора, академика НАН РК Баймаханова Мурата Таджи-Муратовича.....	397

CONTENTS

PEDAGOGY

G.U. Azimova, A.A. Satbekova

EFFECTIVE APPROACHES FOR INTEGRATING MODERN MOBILE APPLICATIONS INTO KAZAKH LANGUAGE TEACHING.....5

N. Arystanbekuly

RELIGIOUS EXPERTISE IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN EDUCATIONAL VALUE OF DRIVING.....20

N.A. Akhmetova, G.A. Kazhigalieva, M.M. Shaizhanova

INTEGRATIVE TEACHING OF THE RUSSIAN LANGUAGE IN THE CONTEXT OF THE UPDATED CONTENT OF SCHOOL EDUCATION IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....28

A.E. Abylkasymova, M.R. Kuserbaeva, S. Tamaev, D.A. Demissenova

ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS ON THE BASIS OF INTERDISCIPLINARY CONNECTIONS BETWEEN PHYSICS AND MATHEMATICS.....42

I.N. Yersari, E.A. Bakirova

POSSIBILITY OF USING DIGITAL EDUCATIONAL RESOURCES IN THE TEACHING.....56

K. Zhanabaev, A.Sh. Turganbayeva, B.B. Eshmetova

SEMANTICS OF STABLE TOPONYMIC UNITS OF ZHYRAU XV-XVIII CENTURIES - THE OBJECT OF PATRIOTIC EDUCATION.....69

A.A. Kuralbayeva, N. Amirbek, D.B. Yesenkulova

METHODS OF TEACHING FIRST GRADERS TO EARLY READING AND WRITING.....83

Kapalbek B.S., Orazkhan N.N.

SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL POSITIONS OF THE NATIONAL TEACHER IN RELATION TO PRIMARY SCHOOL (Dedicated to the 150th anniversary of Akhmet Baitursynov).....99

D.YE. Muratbekova, A.Zh. Sapargaliyeva

FEATURES OF PREPARATION OF FUTURE TEACHERS FOR THE FORMATION OF SPEECH ACTIVITY OF YOUNGER PUPILS.....110

A.S. Orynbekova, G.Zh. Menlibekova EXPERIMENTAL RESEARCH WORK ON THE FORMATION OF THE READINESS OF FUTURE SOCIAL PEDAGOGUES FOR PROFESSIONAL ACTIVITY.....	126
E.A. Utebayeva, A.A. Soltanbekova, A.B. Shormakova METHODOLOGICAL AND ETHNO-LINGUISTIC FOUNDATIONS OF IDIOETHNIC UNITS IN RELATION TO THE IMAGE OF A KAZAKH GIRL.....	136
M.E. Rakhmetov, Sadvakassova A.K PRACTICAL PREREQUISITES FOR THE CREATION AND IMPLEMENTATION OF DISTANCE LEARNING PLATFORMS.....	149
A. Syzdykbayeva, U. Abdigapbarova ACADEMIC FRAUD BY POST-GRADUATE EDUCATION SUBJECTS: ESSENCE, CURRENT STATUS.....	161
Khalel Agnur THE EFFECTIVENESS OF A PROFESSIONALLY–ORIENTED LANGUAGE COURSE IN THE FORMATION OF A FOREIGN -LANGUAGE INTERCULTURAL COMMUNICATIVE DISCOURSE OF FUTURE DIPLOMATS.....	179
M.Ye. Ybraim, S.B. Talip, L.K. Baktybaeva AN ANALYSIS OF THE PSYCHO-PHYSIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF “SCHOOL MATURITY” IN PRESCHOOL CHILDREN.....	192
ECONOMICS	
S.S. Ayubayeva, E. Zuperkiene, L.I. Kussainova, A.S. Ibrayeva PUBLIC CONFIDENCE AS ONE OF THE ASPECTS OF REPUTATION MANAGEMENT OF PUBLIC SERVICE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	204
S.Kh. Beisembekova, M.R. Sikhimbayev, Z.K. Kaliaskarova, K.B. Zhumanazarov, A.K. Alpysbayeva INNOVATIVE ACTIVITY IN THE SUBSOIL USE OF KAZAKHSTAN: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF ITS STATE REGULATION.....	221
G.M. Zhurynov, A.A. Mutaliyeva, A.Ye. Yesbolova, S.Dyrka COOPERATION AND INTEGRATION OF SMALL DAIRY AND FOOD SUBCOMPLEXES INTO AN INNOVATIVE DEVELOPMENT ENVIRONMENT.....	237

B.N. Isabekov, S. Igilmanova, K.Khassenova, N.M. Anarbekov, A.K. Bakpayeva, B. Shoshay INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE REGIONS OF KAZAKHSTAN: PROBLEMS AND PROSPECTS.....	252
A.S. Kadyrova, G.T. Kunurkulzhayeva, B.Z. Bolatova, M.Tleubergenova, N.B. Sultamuratova, M. Zhanat MODERN STATE AND PROSPECTS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	264
M.A. Kanabekova, L.K. Matkarimova, S.A. Faizullina CURRENT STATE OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	280
G. Kerimbek, B. Nurmaganbetova, Z. Imanbayeva, K. Satymbekova, A. Nurgaliyeva THE MAIN DIRECTIONS OF IMPROVING THE ECONOMIC SITUATION OF THE ENTERPRISE.....	292
A. Kurmantaeva, Zh.A. Ospanbayev S.N. Abieva THE CURRENT STATE OF STRUCTURAL CHANGES IN THE ECONOMY OF KAZAKHSTAN.....	305
G. Lukhmanova, G. Seitova, N.Sartanova, G. Abayeva FINANCIAL RELATIONS IN AGRICULTURE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	317
A. Niyazbayeva, D. Amerzhanova, B. Kuantkan, A. Ibrasheva, R. Sartova, M. Karimbergenova CONCEPTUAL ASPECTS OF INVESTMENT IN INNOVATIVE BRANCHES OF ECONOMICS.....	327
N.N. Nurmukhametov, Z.S. Bulkhairova, E.V. Belousova, S. Kossymbayeva DEVELOPMENT OF HOUSING POLICY IN KAZAKHSTAN: CURRENT STATE AND PROBLEMS OF DEVELOPMENT.....	339
A.Piyazbayeva ECONOMIC CONSCIOUSNESS AND ECONOMIC THINKING: THE DIALECTIC OF INTERCONNECTEDNESS.....	360
L.S. Spankulova, Z.K. Chulanova, Ye. Nuruly, Zh.S. Issayeva METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING THE INTRODUCTION OF DRUG INSURANCE.....	379
MEMORY OF SCIENTISTS	
In memory of Doctor of Law, Professor, academician of NAS RK Baymakhanov Murat Tadjı-Muratovich.....	397

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Директор отдела издания научных журналов НАН РК *А. Ботанқызы*

Заместитель директор отдела издания научных журналов НАН РК *Р. Жәліқызы*

Редакторы: *М.С. Ахметова, Д.С. Аленов*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадырановой*

Подписано в печать 30.06.2022.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

25,5 п.л. Тираж 300. Заказ 3.